

Munkaerő-piaci indikátor vizsgálata a Guruló projekt aktív korú ügyfelei körében

I. Bevezető

Jelen vizsgálat a TIOP-3.3.2-12-/1. kiemelt projekt keretében készült, a Mozgássérült Emberek Rehabilitációs Központja (MEREK) által végrehajtott TÁMOP-1.4.2-07/1-2008-0001 számú, „A mozgáskorlátozott emberek foglalkoztatását, önálló életvitelét segítő eszköze fejlesztő műhely és szolgáltatási hálózat” című projekthez kapcsolódóan. Célja annak megválaszolása, hogy **a projekt során létrejött műhelyek szolgáltatásait igénybe vevő, aktív korú mozgáskorlátozott emberek milyen mértékben váltak munkaerő-piaci szempontból aktívvá a szolgáltatás igénybevétele óta eltelt időszakban.** A vizsgálat során – a KSH által is alkalmazott ILO definíció nyomán – azokat tekintjük gazdaságilag aktívnak, akik a megfigyelés hetében a munkaerőpiacon foglalkoztatottként vagy munkanélküliként megjelentek.¹

A felmérés a **kérdőíves kutatás módszerével** készült; a Revita-Trio Kft. által készített kérdőívet – részletes felkészítést követően – a Guruló műhelyhálózat regionális műhelyeinek vezetői kérdezték le telefonon, illetve esetenként (telefonszám hiányában, intézményi lakóktól) személyesen. A populációt – a célkitűzésnek megfelelően – azon **aktív korú személyek** alkották, akik a **projekt megvalósításának időszakában legalább egyszer igénybe vették a Guruló műhely szolgáltatásait.** A vizsgálat a **teljes körű lekérdezésre** törekedett. A populáció 1 660 tagjából **1 174 fő válaszolt** a kérdőívre, ez **71%-os válaszadási arányt** jelent. Ez az arány régiós műhelyenként eltérő volt, azonban sehol sem volt 40% alatti a válaszadási hajlandóság.² A nem válaszolás okai között legjellemzőbben az elérhetőség akadályai, az elhalálozás, illetve a kommunikáció nehézségei jelentek meg.

II. Eredmények

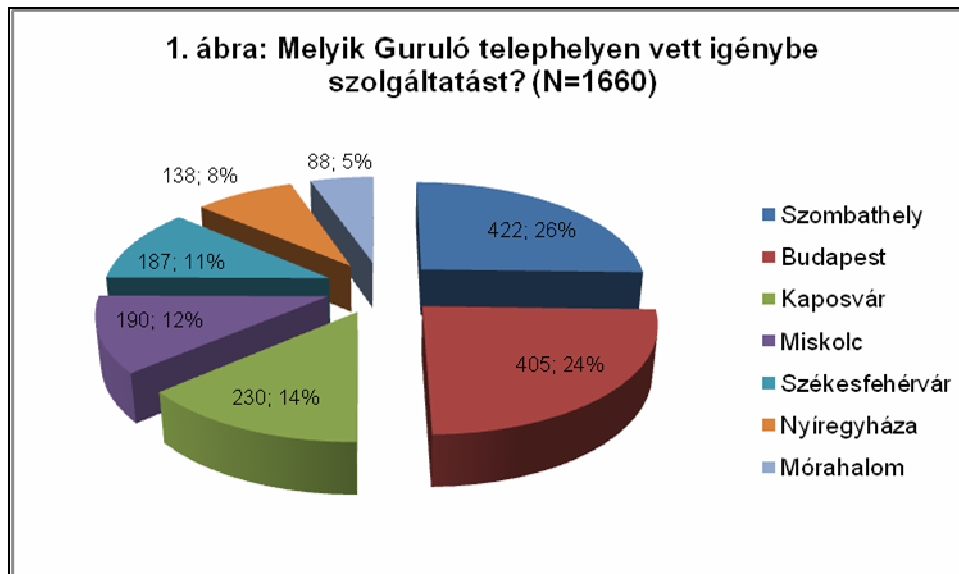
II.1. A Guruló műhely szolgáltatásait igénybe vevők

Az országos Guruló műhelyhálózat összes aktív korú ügyfelének pontosan felét adják azok, akik a Közép-magyarországi és a Nyugat-dunántúli műhelyekben vesznek igénybe szolgáltatásokat – utóbbiak némiképpen többségben vannak. Az ügyfelek fennmaradó részének egyik fele a másik két dunántúli műhelyben kapott szolgáltatásokat, míg másik fele a keleti régiók műhelyeiben (Észak-Magyarország, Észak-Alföld, Dél-Alföld).

---

¹ Foglalkoztatottnak tekinthetők azok, aki a vonatkozási héten legalább egy órányi jövedelmet biztosító munkát végeztek, vagy rendszeres munkájuktól csak átmenetileg voltak távol. Munkanélkülinek tekinthetők azok, akik a vonatkozási héten nem dolgoztak, és nem volt olyan munkájuk, amiből átmenetileg hiányoztak; vagy aktívan kerestek munkát a kérdezést megelőző négy héten; vagy munkába tudnának állni négy héten belül; vagy 90 napon belül új állásban kezdenek.

² A Közép-magyarországi régióban sikerült az ügyfelek legnagyobb arányát, 98%-ukat lekérdezni. Ebből kifolyólag az elemzett mintában e régiós műhely ügyfelei viszonylag felülreprezentáltak.

A válaszadók több mint egyharmada a **regionális műhelyhez kapcsolódóan hallott először a Gurulóról**: nagyobb részük a **műhelyautó helyszíni kiszállásának alkalmával** (26,2%), illetve közel minden tizedik válaszadó a **műhelynyitó rendezvény kapcsán** (9,5%). A megkérdezett ügyfelek egy része (15,9%) személyes ajánlás útján találta meg a Gurulót, ők főként barátoktól, rokonoktól, ismerősöktől kapták az információt; de többször előfordult az is, hogy valakinek az orvosa vagy egy civil szervezet, esetleg más intézmény (pl. iskola) hívta fel rá a figyelmet. Az egyéb válaszok között megjelent továbbá az intézményi megkeresés, illetve a MEREK, mint közvetítő.

A túlnyomó többség eszközserelés, -karbantartás és -szervizelés miatt kereste fel a regionális műhelyeket. E válaszok között természetesen az eszközök és a tevékenységek széles skálája előfordult. Az ügyfelek említették továbbá a kölcsönzést, mint igénybe vett szolgáltatást, valamint az állapotfelmérést, illetve az ehhez kapcsolódó tanácsadást is.

Azzal kapcsolatban, hogy miben segített nekik a projekt, a megkérdezettek a **biztonságérzet és a biztonság növekedését, az életminőségük javulását, a hasznos információkhoz való hozzájutást, valamint a mobilabbá válásukat és a mozgásuk megkönnyítését** emelték ki elsősorban.

A műhely az **ügyfelek közel kétharmada számára legfeljebb 50 kilométernyi távolságra** van, azonban mindössze 36%-uk éri el 20 kilométeren belül, és csak 7,6%-uknak nem kell más településre mennie a szolgáltatások igénybevételéért. A megkérdezettek lakóhelye és a látogatott műhely közötti átlagos távolság 49 kilométer. A válaszadó ügyfelek átlagosan másfél éve vették igénybe utoljára a Guruló szolgáltatásait.

A válaszadók köre a nemek tekintetében közel azonos arányban oszlott meg, a férfiak valamivel többen voltak (53,8%). **Többségük alacsony végzettségűnek** tekinthető (43,7%-uk legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzett, 18,5%-uk szakmunkásképzőt, szakiskolát); alig több mint egyharmaduk rendelkezett érettségivel (35%), a legkevesebben diplomával (8,7%). **Az átlagéletkor 43 év**; a legfiatalabb korcsoportba (16-25 évesek) 15,5%, a legidősebbe (55 éven felüliek) 24,7% tartozik.

II.2. Az aktív korú ügyfelek munkaerő-piaci részvéte a Gurulóval való kapcsolat előtt

Amikor először kapcsolatba kerültek a Guruló műhelyekkel, illetve az általuk nyújtott szolgáltatásokkal, a megkérdezettek **közel négyötödének (78,4%) nem volt munkája.** Jelentős többségük, közel háromnegyedük (72,7%) számára ekkor **a megváltozott munkaképességhez kapcsolódó ellátások valamelyike jelentette a fő bevételi forrást:** nagy részük (40%) elsősorban rokkantnyugdíjból élt, de sokan voltak, akik rokkantjáradékból (22,5%) vagy fogyatékosági ellátásból (10,2%) tartották fenn magukat.³ Hozzájuk képest jóval kisebb létszámú, ámde markáns csoportot képviseltek azok is, akiket valamilyen rokonuk (pl. házastárs, szülő) tartott el (15,1%). Egyéb bevételi források – pl. munkanélküliséghez kapcsolódó ellátás, nyugdíj, gyermekneveléshez kapcsolódó juttatások, alkalmi munka stb. – elenyésző arányban fordultak elő a megkérdezettek körében. **Túlnyomó többségük (95,7%) nem volt regisztrálva a Munkaügyi Központnál.**

A szolgáltatások első igénybevételekor munkában álló, illetve nem dolgozó csoportok között a szocio-demográfiai jellemzőik szempontjából érdemi különbség van. Az ekkor nem dolgozó aktív korú ügyfelek körében jóval magasabb arányban jelennek meg az alacsonyabban iskolázottak, legfeljebb nyolc általános iskolai osztályt végeztek (mint az összes megkérdezett körében): ők adták e csoport felét. Ezen kívül nagyobb arányban éltek a hátrányosabb helyzetű, kelet-magyarországi régiókban (34,5% a 39,8%-hoz képest) – legalábbis ezekben a régiókban vették igénybe a Guruló szolgáltatásait. Hátrányos helyzetükre utal továbbá, hogy átlagosan némiképp nagyobb távolságra laktak, laknak a látogatott műhelytől (53,85 km) – amely egyúttal a régió egyik központi városától való távolságra is utal. Életkorukat tekintve valamivel fiatalabbak a válaszadók összességének átlagéletkoránál (42,6 év).

II.3. Az aktív korú ügyfelek munkaerő-piaci részvéte a Gurulóval való kapcsolatot követően

E vizsgálat elsődleges célkitűzése volt, hogy választ adjon arra a kérdésre, hogy a **Guruló műhelyek aktív korú ügyfelei** milyen arányban tudtak **a munkaerő-piaci aktivitásuk szempontjából előrelépést elérni** a szolgáltatás igénybevétele óta eltelt időben. Természetesen ez csak **azok esetében értelmezhető, akik** a szolgáltatás igénybevételenek első alkalmával **nem rendelkeztek munkával** (921 fő); közülük azokat tekintettük szempontból „eredményesnek”, akik az alábbi feltételek közül legalább egynek megfelelnek:

Mióta először kapcsolatba kerültek a Gurulóval,

- sikerült munkába állniuk, és/vagy
- aktívan munkát kerestek azóta, és/vagy
- úgy ítélik meg, a munkakeresésükhöz és a munkájuk megszerzéséhez hozzájárult a Gurulótól kapott segítség.

A szolgáltatások igénybevétele előtt munkával nem rendelkező megkérdezettek egy hatoda nyilatkozott úgy, hogy azóta munkába állt (17,1%) – e kör közel kétharmada (60%-uk!) jelenleg is dolgozik. Náluk többen voltak azok, akik azóta aktívan kerestek munkát (29,4%), és még többen azok, akik úgy érezték, hogy a munkaerőpiacon való előrehaladásukban

³ További 16 fő – egyéb válaszként – ezen ellátások együttes igénybevételelét jelölte meg.

kézzelfoghatóan segített a Gurulótól kapott szolgáltatás (42,5%). Az természetesen lehetséges volt, hogy egy ügyfél ezek közül több csoportba is tartozzon, így voltak olyan válaszadók, akik több szempontból is eredményesnek tekinthetők.

A fent meghatározott definíció alapján a csoport **45,9%-a lépett előre a munkaerő-piaci előrehaladás tekintetében.** (A csoport egyharmada /33,6%/ nem válaszolt ezekre a kérdésekre, ők vélhetően nem tudtak, nem akartak válaszolni, vagy úgy érezték, ezek a kérdések nem relevánsak rájuk nézve). Az 1. számú táblázat részletesen, a fenti három „eredményesség” mutató minden előforduló együttjárását is megjelenítve mutatja be azoknak az ügyfeleknek a csoportját, akik a Guruló projekttel való első találkozásukkor még nem dolgoztak.

1. Táblázat A munkaerő-piaci szempontból való előrehaladás indikátorainak együttes előfordulási gyakorisága (N=921)

A munkaerő-piaci előrehaladás indikátorainak előfordulása	Gyakoriság (%)	Gyakoriság (%)
Nem válaszolt	33,6	33,6
Nem helyezkedett el, nem keresett munkát, nem érezte, hogy a Guruló segítette a munkaerő-piaci előrehaladásban	20,5	20,5
Úgy érezte, segített neki a Guruló a munkaerő-piaci előrehaladásban, de nem keresett munkát és nem tudott elhelyezkedni	17,9	45,9
Munkát keresett, sikerült elhelyezkednie, úgy érzi, segített neki a Guruló	12,6	
Keresett munkát, de nem tudott elhelyezkedni, úgy érzi, segített neki a Guruló	9,7	
Keresett munkát, de nem tudott elhelyezkedni	2,5	
Sikerült elhelyezkednie és úgy érzi, segített neki a Guruló	2,1	
Munkát keresett, sikerült elhelyezkednie	1,8	
Sikerült elhelyezkednie	,4	
Összesen	100,0	100,0

Fontosnak tartottuk annak vizsgálatát is, hogy milyen jellemzőkkel bírnak azok az ügyfelek, akik eredményesnek tekinthetők a munkaerő-piaci előrehaladás szempontjából, összehasonlítva azokkal, akik nem léptek előre vagy nem válaszoltak ezekre a kérdésekre.

A Guruló szolgáltatásainak igénybevételét követően a munkaerőpiacon előrelépők körében valamivel **magasabb az iskolai végzettség**, illetve nagyobb arányú **a szakma birtoklása**: a szakmunkásképzőt, technikumot, illetve felsőoktatási intézményt elvégzők nagyobb arányban szerepeltek az eredményesnek tekinthető ügyfelek között (összesen 36,8% a 31%-hoz képest). Fontos továbbá, hogy a Guruló projekt éppen a legrosszabb helyzetű régiók esetében érte el a legnagyobb eredményeket: a munkaerő-piaci szempontból előrelépők körükben éppen azokban a régiókban élők szerepeltek relatíve nagyobb arányban, amelyekben magasabb volt az első szolgáltatás igénybe vételének idején munkával nem rendelkezők aránya, így az **Észak-magyarországi, Észak-alföldi és Dél-alföldi régiókban** (összesen 45,5% a 36,6%-hoz viszonyítva). Az e régióhoz kapcsolódó célcsoportok számára tehát **nagy esélyt jelenthetett a kapott segítség**. Csakúgy, mint **a régió központjától távolabb élők számára**, hiszen az eredményes ügyfelek átlagosan nagyobb távolságra laktak a műhelytől azoknál, akik nem tudtak előrelépést elérni a

munkaerőpiacon (47 km a 36-tal szemben). Az életkort tekintve az látható, hogy a munkaerő-piaci szempontból előrelépők körében az átlagéletkor több mint 10 évvel volt magasabb a másik csoporthoz képest (47 év, illetve 36 év).

III. Összegzés

Az eredmények alapján jól látszik, hogy a Guruló műhelyek azon aktív korú ügyfeleinek aránya, akik a projekttel való első találkozásuk idején nem rendelkeztek munkával, és azóta **előrehaladást értek el a munkaerő-piaci részvétel tekintetében, meghaladta a 40%-ot (45,9%).**

A műhelyek szolgáltatásaikkal a **hátrányosabb helyzetű régiókban élő** munkanélküli embereket érték el, ráadásul az egyes régiókon belül is azokat, akiknek vélhetően **lakóhelyük perifériális helyzetéből adódóan szenvednek** további **hátrányokat**. Számukra természetesen mindezek mellett előnyt jelentett szakképzettségük vagy magasabb iskolai végzettségük, illetve más intézményekkel fenntartott kapcsolatuk (pl. Munkaügyi Központ).

A Guruló szolgáltatásai a hátrányos helyzetű embereknek nyújtott segítség mellett reagálni tudott a **megváltozott munkaképességű emberek speciális szükségleteire**, igényeire is. Az igénybe vevők többek között **életminőségük javulásáról, biztonságérzetük fejlődéséről, illetve mobilitásuk növekedéséről** számoltak be. Mindezek a műhelyszolgáltatások közvetlen eredményeiként értelmezhetők, melyek hosszú távon szintén hozzájárulnak a foglalkoztathatóságuk javulásához.